

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj 2010. godine

Sarajevo, mart/ožujak 2010. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	5
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	5
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	5
2. Javne finansije.....	6
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	6
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	7
2.3. <i>Izvršenje budžeta entitetskih Vlada</i>	7
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	8
3.1. <i>Cijene – Indeks potražaćkih cijena (CPI)</i>	8
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	8
3.3. <i>Prosječna obavezna rezerva</i>	9
3.4. <i>Devizne rezerve Centralne banke BiH</i>	9
3.5. <i>Depoziti</i>	10
3.6. <i>Kredit</i>	10
3.7. <i>Berze</i>	11
4. Vanjski sektor.....	11
5. Strane direktne investicije.....	12

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Vijeća ministara BiH je na 95. sjednici, održanoj 23.07.2009. godine, razmotrilo i usvojilo dokument „Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za period januar/siječanj – april/travanj 2009. godine“ koji je pripremila Direkcija za ekonomsko planiranje. Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Ozbiljna ekonomska kriza svijetske ekonomije je dovela do opšteg smanjenja BiH ekonomske aktivnosti i recesije u 2009 godini. Ovo se ogleda kako kroz pad domaće tako i izvozne tražnje, te pad proizvodnje u realnom sektoru i smanjenje broja zaposlenih. Nagli pad BiH izvoza i novčanih priliva iz inostranstva su bili ključni uzroci recesije. Situacija je (najvjerovatnije) dodatno pogoršana podizanjem kreditnih kriterija od strane banaka što je po svoj prilici zadalo snažan udarac investicijama, ali i potrošnji trajnih potrošačkih dobara. Smanjenje ekonomske aktivnosti je dovelo do naglog pada vanjskotrgovinskog deficita, ali i povećanja deficita vladinog sektora obzirom na pad javnih prihoda i tek usporen porast rashoda. Uprkos padu vanjskotrgovinskog deficita, kratkoročni indikatori ukazuju da je snažan pad privatne potrošnje i investicija tokom 2009 ipak gurnuo BiH ekonomiju u recesiju.

Do sada nezabilježen godišnji pad vrijednosti izvoza roba od 17,6% je prije svega bio rezultat pada inostrane tražnje s jedne i izvoznih cijena s druge strane. Ovo je dovelo do opšteg pada proizvodnje i zaposlenosti u realnom sektoru pa prema tome i pada raspoloživog dohodka domaćinstava, poslovnih rezultata BiH preduzeća i javnih prihoda. Time je uzrokovan pad finalne potrošnje, a posebno investicija što je na kraju rezultiralo naglim padom domaće tražnje. Pad novčanih priliva iz inostranstva po osnovu doznaka i dohodaka je dodatno ugrozio raspoloživi dohodak čijje je smanjenje dovelo do nominalnog i realnog pada privatne potrošnje. U isto vrijeme, pad poslovnih rezultata BiH preduzeća je zajedno sa drugim faktorima rezultirao naglim padom privatnih investicija, dok je pad (ili u najboljem slučaju stagnacija) javnih prihoda doveo do usporenog porasta javne potrošnje i naglog pada javnih investicija. Pad domaće tražnje je rezultirao rekordnim padom vrijednosti robnog uvoza od 24,2% g/g, odnosno padom vanjskotrgovinskog deficita roba za 28,8% g/g na kraju 2009. Ipak, ovo je bilo nedovoljno da otkloni snažan negativan doprinos ekonomskom rastu investicija i privatne potrošnje. Podaci iz trećeg i četvrtog kvartala ukazuju na slabljenje pada izvozne uz uglavnom nepromjenjen intenzitet pada domaće tražnje.

Iako bi zaustavljanje recesije EU ekonomije moglo biti naznaka opšteg zaustavljanja negativnog trenda i početka oporavka BiH izvoza, situacija je još uvijek daleko od zadovoljavajuće. Naime, uprkos blagom porastu BDP-a EU i SAD u trećem i četvrtom kvartalu u odnosu na prethodni kvartal njegov nivo je još uvijek znatno niži u poređenju sa istim periodom 2008. Godine. Isto može reći i za BiH izvoznu tražnju. Ipak, početak ekonomskog oporavka u EU tokom drugog polugodišta 2009. (što potvrđuju podaci iz četvrtog tromjesečja) bi moglo značajno poboljšati perspektivu BiH izvoza u 2010. Obzirom

da je pad BiH izvoza, te generalno recesija u BiH uzrokovana vanjskim faktorima njen završetak će takođe zavisiti od tih faktora. Obzirom na zaustavljen pad BDP-a EU27 u trećem tromjesečju 2009. vidljiviji početak oporavka u BiH bi se mogao očekivati krajem prvog kvartala 2010. Godišnji pad BiH izvoza u novembru je bio znatno niži u odnosu na prethodne mjesece 2009., dok je u decembru po prvi put tokom 2009. zabilježen skroman rast koji je nastavljen i intenziviran u januaru 2010. Iako je još uvijek rano za bilo kakve zaključke, ovo bi ipak po svemu sudeći moglo predstavljati prve znake oporavka u BiH.

Napomena: Ova „Informacija“ je sastavljena na temelju raspoloživih podataka koji su dostavljeni od proizvođača podataka sa januarom/siječnjem 2010. godine.

GLAVNI EKONOMSKI INDIKATORI U BiH – godišnji indikatori

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Nominalni BDP BiH (u milionima KM)	17.127	19.252	21.760	24.702	24.606*
Nominalna stopa rasta (u %)	-	12,4%	13,0%	13,5%	-0,4%*
Realna stopa rasta (u %)	-	6,1%	6,2%	5,7%	-3,0%*
Stanovništvo (hiljade)	3.843	3.843	3.842	3.842	3.843*
BDP per capita (u KM)	4.457	5.010	5.664	6.429	6.403*
Broj nezaposlenih u BiH (u hiljadama)	508	516	527	493	498
Prosječne neto plate u BiH (u KM)	534	575	645	752	790
CPI (indeks potrošačkih cijena)	-	6,1%	1,5%	7,4%	-0,4%
Konsolidirani budžet BiH***					
	<i>(u % BDP-a)</i>				
Prihodi	41,6%	44,6%	45,2%	28,2%	27,4%
Rashodi	39,2%	41,7%	43,9%	26,6%	27,8%
Saldo	2,4%	2,9%	1,3%	1,6%	-0,4%
Vanjski javni dug	25,3%	21,1%	17,8%	16,7%	21,0%
Novac i krediti**					
	<i>(u % BDP-a)</i>				
Novac u širem smislu (M2)	47,1%	52,3%	56,3%	51,7%	52,8%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽²⁾	20,9%	23,4%	27,1%	27,8%	26,1%
Platni bilans**					
Saldo tekućeg računa u milionima KM	-2.934	-1.493	-2.731	-3.970,9	-1.275,2
U % BDP-a	-17,1%	-7,8%	-12,6%	-16,1%	-5,2%
Trgovinski bilans**					
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	5.590	7.058	7.991	9.101	5.655
(stopa rasta u %)	20,4%	26,3%	13,2%	13,9%	-37,9%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	12.467	12.672	14.957	17.449	9.772
(stopa rasta u %)	11,8%	1,6%	18,0%	16,7%	-44,0%
Bilans roba i usluga (u % BDP-a)	-40,2%	-29,2%	-32,0%	-33,8%	-16,7%
Bruto devizne rezerve**					
U milionima KM	4.224,5	5.451,7	6.698,5	6.295,7	6.212,1
U mjesecima uvoza roba i usluga	3,0	5,0	5,5	4,3	5,6
Servisiranje vanjskog javnog duga***					
U milionima KM	230	270	239	152,91	246
U % izvoza roba i usluga	4,2%	3,8%	3,0%	2,2%	3,0%

* Procjena DEP-a.

** Izvor: Centralna banka BiH za prihode, troškove i neto kreditiranje, kao platni bilans. Podaci za 2008. obuhvataju prvih devet mjeseci (centralne nivoe); Ministarstvo finansija i trezora BiH za vanjski javni dug i njegovo servisiranje.

*** Izvor: Centralna banka BiH – Podaci za prva tri kvartala 2009. godine, prikupljeni od ministarstava finansija svih nivoa vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti i entitetskih direkcija za ceste. Napomena: Podaci ne uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradovi), a ni entitetska javna preduzeća direkcije za ceste.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja

Tokom 2009. godine u Bosni i Hercegovini zabilježen je pad industrijske proizvodnje od 3,3% u odnosu na prošlu godinu. Međutim već početkom 2010. godine čini se da se BiH privreda stabilizuje i ulazi u fazu blagog oporavka. Tako je prema podacima BHAS-a industrijska proizvodnja u januaru 2010. godine skoro dostigla nivo proizvodnje iz januaru prošle godine. Tačnije indeks industrijske proizvodnje u januaru ove godine manji za samo 0,5% u odnosu na januar 2009. Podaci entitetskih zavoda za statistiku evidentirali su povećanje industrijske proizvodnje, pa tako RS u januaru 2010. godine bilježi rast proizvodnje od 11% u odnosu na isti period prošle godine, dok je januarski indeks industrijske proizvodnje u FBiH neznatno iznad prošlogodišnjeg i bilježi rast od 0,1%. Potrebno je napomenuti da entitetske agencije za statistiku nisu usaglasile metodologiju obrade podataka sa državnom agencijom za statistiku što je rezultiralo da konačni indeks industrijske proizvodnje u BiH nije u potpunosti odgovarao rezultatima koji su postignuti na nivou entiteta.

Indeksi g/g		2007	2008	2009	Januar 2010
Industrijska proizvodnja - fizički obim	FBiH	108,6	107,9	88,4	100,1
	RS	101,4	116,8	119,0	111,0
	BiH	-	-	96,7	99,5

1.2. Tržište rada BiH

Negativna kretanja u BH ekonomiji koja su bila izražena kroz pad obima proizvodnje u prerađivačkoj industriji, građevinskih radova i trgovine na veliko i malo uticala su da domaći proizvođači zbog rentabilnog poslovanja otpuste određeni broj zaposlenih lica u pomenutim privrednim granama. Prema posljednjim raspoloživim podacima prosječan broj zaposlenih u 2009. godini je iznosio 691,8 hiljada lica što je za 0,4% manje u odnosu na 2008.

Smanjenje broja zaposlenih lica se odrazilo na povećanje broja nezaposlenih lica. Prosječan broj nezaposlenih u BiH u januaru 2009. godine je iznosio 516,2 hiljade lica što je za 5,7% više u odnosu na isti period 2008. godine. Najveći broj nezaposlenih lica prema evidenciji entitetskih zavoda za zapošljavanje je došao iz privatnog sektora kroz prestanak radnog odnosa na određeno vrijeme, sporazumni prekid radnog odnosa, odnosno kao tehnološki višak.

Plate u BiH su tokom 2009. godine značajno sporije rasle u odnosu na prethodne godine. Uzrok ovakvih promjena je prvenstveno u smanjenoj ekonomskoj aktivnosti BiH jer je BiH izvezno orjentisana na zemlje koje u su u 2009. godini imale značajan pad BDP. Time je prosječna neto plata u BiH je u 2009. godini iznosila 790 KM sa rastom od 5,1%, i u poređenju sa 2008. godinom ova stopa rasta je značajno smanjena.

Javni sektor¹ tradicionalno ima najveći prosjek plata. Prosječna neto plata u javnom sektoru je bila veća za 42% u donosu na prosječnu platu u privatnom sektoru u 2009. godini.

Prosječna penzija u BiH je u januaru 2010. godine iznosila 336² KM što je za 1,7% manje u odnosu na 2008. godinu. Smanjen broj zaposlenih lica koja uplaćuju doprinose u penzione fondove kao i smanjenje beneficiranih penzija u FBiH u 2009. godini su glavni uzroci ovakvih promjena u visini penzija u BiH. Minimalne penzije u oba BH entiteta su ostale nepromjenjene u 2010. godini jer nisu postojali realni uslovi za njihovo uvećanje (296 KM u FBiH i 160 KM u RS).

	Broj zaposlenih lica u BiH	Stopa rasta (g/g)
2008. ø	694.416	3,9%
2009. ø	691.835	-0,4%
	Broj nezaposlenih lica u BiH	Stopa rasta (g/g)
I 2008.	516.686	-2,8%
I 2009.	488.498	-5,5%
I 2010.	516.185	5,7%
	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Stopa rasta (g/g)
2008. ø	752	16,6%
2009. ø	790	5,1%
	Prosječna penzija u BiH (KM)	Stopa rasta (g/g)
I 2008.	306	24,9%
I 2009.	338	10,6%
I 2010.	334	-1,3%

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Ukupni prihodi od indirektnih poreza u januaru 2010. godine, u odnosu na isti period 2009. godine bilježe pad od 15,4%, što je predstavlja nastavak negativnog trenda iz 2009. godine. **Kod prihoda od carina** je u navedenom vremenskom okviru evidentiran pad od 25,5%. Ovaj pad u januaru, 2010. godine takođe predstavlja nastavak negativnog trenda iz 2009. godine, uslijed stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i smanjenja uvoza zbog globalne ekonomske krize. **Prihodi od PDV-a**, u januaru 2010. godine bilježe blagi pad od 3,1% u odnosu na januar 2009. godine. **Prihodi od akciza**, u januaru 2010. godine, poređeni sa 2009. godinom bilježe rast od 72,6%, što je rezultat harmonizacije sa Evropskom unijom i usaglašavanjem modela i visine akciza sa zemljama u okruženju.

(u milionima KM za mjesec januar)

Indirektni porezi	2009	2010	Trend
Carine	22	17	-25,5%
Akcize	62	107	72,6%
PDV	190	184	-3,1%
Putarine	12	23	90,7%
Ukupno	286	330	15,4%

¹ Javni sektor obuhvata područja L-O, dok se privatni sektor odnosi na područja A-K prema standardnoj klasifikaciji djelatnosti.

² Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od BH entiteta u ukupnom broju penzionera.

2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH

Ukupni direktni porezi prikupljeni u entitetskim poreznim upravama u periodu januar-decembar 2009. godine pali su za 5,2% u odnosu na isti period period 2008. godine. U FBiH direktni porezi bilježe pad od 2,2%, dok je u RS taj pad iznosi 10,3%. Na drugoj strani prihodi od doprinosa bilježe pad od 1,6% u FBiH, odnosno rast od 15,2% u RS. Kod ukupnih prihoda, generisanih kod entitetskih poreskih uprava, koji pored direktnih poreza i doprinosa, uključuju i ostale takse, kazne i naknade evidentiran je pad od 1,8% u FBiH i rast od 6,7% u RS.

(u milionima KM za period januar-decembar)

Naziv prihoda	FBiH			RS		
	2008	2009	%	2008	2009	%
Direktni porezi	516,0	504,8	-2,2%	314,9	282,5	-10,3%
Porez na platu	291,0	258,5	-11,2%	122,0	94,6	-22,5%
Porez na dobit	81,0	159,9	97,4%	98,0	114,6	16,9%
Porezi građana	144,0	83,0	-42,4%	57,0	37,7	-33,9%
Ostali porezi	-	3,4	-	37,9	35,6	-6,1%
Ostale takse, kazne i naknade	326,0	317,2	-2,7%	226,8	209,4	-7,7%
Doprinosi	2.434,0	2.395,9	-1,6%	1.020,0	1.175,1	15,2%
PIO	1.350,0	1.344,5	-0,4%	582,0	628,3	8,0%
Zdravstvo	953,0	942,3	-1,1%	370,0	474,3	28,2%
Nezaposleni	131,0	109,1	-16,7%	23,0	24,3	5,7%
Dječija zaštita	-	-	-	45,0	47,2	4,9%
Zapošljavanje invalida	-	-	-	-	1,0	-
Ukupno (direktni porezi + ostale takse, kazne i naknade + doprinosi)	3.276,0	3.217,9	-1,8%	1.561,8	1.667,0	6,7%

2.3. Izvršenje budžeta entitetskih Vlada

Globalna ekonomsko-finansijska kriza i njom uzrokovano smanjenje javnih prihoda se odrazilo i na budžete u 2009. godini, pa su ukupni prihodi ostvareni u budžetu Federacije BiH za period januar- novembar 2009. godine niži za 8,2% u odnosu na isti period 2008. godine. Prihodi u budžetu Republike Srpske su za period januar-novembar 2009. godine niži za 15% u odnosu na isti period 2008. godine.

Usljed restriktivnije potrošnje, rashodi u FBiH bilježe pad od 4,6% za period januar-novembar 2009. godine u odnosu na isti period prethodne godine. U isto vrijeme rashodi u RS su za period januar-novembar rasli za 3,5%.

(u milionima KM za period januar-novembar)

Federacija BiH	2008	2009	%
Prihodi	1.236,84	1.135,10	-8,2%
Porezni prihodi	1.042,29	911,09	-12,6%
Neporezni prihodi	194,55	224,02	15,1%
Rashodi	1.323,05	1.262,71	-4,6%
Plaće i naknade	177,29	174,02	-1,8%
Materijal i usluge	59,32	45,75	-22,9%
Tekući transferi	801,47	677,12	-15,5%

(u milionima KM za period januar-novembar)

Republika Srpska	2008	2009	%
Prihodi	1.403,16	1.192,44	-15,0%
Porezni prihodi	275,37	246,26	-10,6%
Neporezni prihodi	181,00	149,69	-17,3%
Rashodi	1.264,37	1.308,10	3,5%
Plaće i naknade	514,06	556,16	8,2%
Materijal i usluge	88,90	89,62	0,8%
Tekući transferi	561,39	553,57	-1,4%

3 Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1 Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Godišnja inflacija mjerena CPI indeksom je u januaru 2010. godine iznsila 1,4%. Najveća povećanja cijena bila su u kategorijama alkoholnih pića i duvana (30,4%), prevoza i komunikacija (6,8%) te stanovanja i energenata (2,9%). S druge strane u kategoriji hrane i pića je zabilježeno smanjenje cijena od 3,4% te odjeće i obuće 4,1%.

CPI - BiH	g/g
I 2008.	106,2
I 2009.	102,3
I 2010.	101,4

3.2 Monetarni agregati

Kao što se vidi iz donje tabele, novčana masa (M2) je tokom januara 2008. godine ostvarila godišnji rast od 20,4%. Krajem te godine i BiH ekonomiju je zahvatila svjetska ekonomska kriza, koja se direktno odrazila i na najširi novčani agregat, tako da je u januaru 2009. ostvario godišnji rast od svega 2,6%. Za monetarni sektor nagovještaj oporavka počinje tokom zadnjeg mjeseca 2009. godine, tako da je godišnji rast zabilježen u januaru 2010. iznosio 3,5%.

U milionima KM

Period	Gotovi na izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Ostali depoziti po viđenju kod monetarnih vlasti	Rezervni novac (M0)	Gotovi na izvan banaka	Depoziti po viđenju u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Oročeni i štedni depoziti u domaćoj valuti	Depoziti po viđenju u u stranoj valuti	Oročeni i štedni depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Monetarni agregati; M2 (M1+QM)
Jan-08	2.292,8	3.820,2	7,2	6.120,2	2.043,5	3.860,9	5.904,4	1.494,4	1.542,0	3.247,1	6.283,5	12.187,9
Jan-09	2.384,5	3.125,3	6,3	5.516,1	2.083,4	3.645,2	5.728,6	1.732,3	1.500,0	3.511,4	6.743,7	12.472,3
Jan-10	2.275,5	3.162,3	4,9	5.442,7	2.002,0	3.875,5	5.877,5	1.777,4	1.398,2	3.931,1	7.106,7	12.984,2
stope rasta g/g u %												
Jan-08	10,4%	31,3%	-17,2%	22,5%	9,8%	20,7%	16,7%	33,7%	14,5%	24,9%	24,1%	20,4%
Jan-09	4,0%	-18,2%	-12,5%	-9,9%	2,0%	-5,6%	-3,0%	17,9%	-2,7%	8,1%	7,9%	2,6%
Jan-10	-4,6%	1,2%	-22,2%	-1,3%	-3,9%	6,3%	2,6%	-1,6%	-6,8%	12,0%	4,2%	3,5%
stope rasta m/m u %												
Jan-08	-6,0%	1,1%	-41,0%	-1,7%	-6,5%	-2,9%	-4,1%	1,0%	5,7%	4,3%	3,8%	-0,2%
Jan-09	-6,6%	-0,6%	-14,9%	-3,3%	-9,5%	-1,2%	-4,4%	0,4%	-0,8%	1,2%	0,5%	-1,8%
Jan-10	0,3%	-6,3%	-18,3%	-3,6%	-0,4%	-0,1%	-0,2%	-0,3%	-3,0%	1,1%	-0,1%	-0,1%

Izvor: CBBiH

3.3 Prosječna obavezna rezerva

Tokom januara 2008. godine, primjetno je da je zabilježen rast kod prosječne rezerve banaka, kao i kod ukupnih sredstava za održavanje OR, jedino je smanjena razlika (koja čini višak sredstava koja banke drže iznad zakonski propisane OR na svojim računima kod CBBiH). Prosječna stopa OR je iznosila 18%. Početkom januara 2009. godine, došlo je do primjene diferencirane stope OR, čime je prosječna stopa iznosila 12%, i što je direktno uticalo na smanjenje prosječne OR na računima banaka. U isto vrijeme su se smanjila i ukupna sredstva banaka za održavanje OR, i to u korist povećanja viška sredstava iznad zakonski propisanog minimuma. U januaru 2010. godine zadržana je prosječna stopa OR od 10%, do čije promjene je došlo tokom prethodne godine. Tokom ovog mjeseca, što je nastavljeno iz prethodnog perioda primjetan je rast viška sredstava iznad zakonski propisanog minimuma za održavanje OR.

U milionima KM

Period	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječna gotovina u trezorima banaka	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Ukupna sredstva za održavanje obavezne rezerve	Razlika	Prosječna stopa obavezne rezerve	Stopa obavezne rezerve
Jan-08	16.719,4	3.009,5	...	3.874,7	3.874,7	865,2	23%	18%
Jan-09	17.097,5	2.048,8	...	3.144,5	3.144,5	1.095,7	18%	12%
Jan-10	15.764,6	1.623,9	...	3.203,2	3.203,2	1.579,2	20%	10%
stope rasta g/g u %								
Jan-08	34,7%	61,6%	...	31,7%	31,7%	-19,9%		
Jan-09	2,3%	-31,9%	...	-18,8%	-18,8%	26,6%		
Jan-10	-7,8%	-8,5%	...	1,9%	1,9%	44,1%		
stope rasta m/m u %								
Jan-08	2,1%	22,5%	...	7,1%	7,1%	-25,4%		
Jan-09	-1,3%	-15,5%	...	0,6%	0,6%	56,6%		
Jan-10	0,3%	16,7%	...	7,9%	7,9%	15,9%		

Izvor: CBBiH

3.4 Devizne rezerve Centralne banke BiH

Tokom januara mjeseca 2008. godine ukupne devizne rezerve su zabilježile godišnji rast od 22,4%. Međutim, sa uticajem ekonomske krize na BiH, došlo je i do smanjenja deviznih rezervi, tako da je na kraju januara godišnje smanjenje iznosilo 7,3%. Pod uticajem poboljšanja u monetarnom sektoru sa kraja 2009. godine, devizne rezerve na kraju januara 2010. godine bilježe godišnje smanjenje od 1,9%, što je znatno bolje u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

U milionima KM

Godina	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve	Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto slobodne rezerve
Jan-08	0,0	0,6	23,7	5.628,0	74,3	910,1	6.636,6	6.635,6	6.218,0	417,6
Jan-09	0,0	0,4	154,8	4.880,3	47,8	1.066,1	6.149,4	6.148,4	5.565,0	583,0
Jan-10	64,1	5,9	105,7	3.042,3	2,2	2.814,6	6.034,7	6.033,8	5.523,5	510,3
stopa rasta g/g u %										
Jan-08	0,0%	-45,5%	4,9%	13,8%	34,4%	131,0%	22,4%	22,4%	20,9%	50,4%
Jan-09	0,0%	-33,3%	553,2%	-13,3%	-35,7%	17,1%	-7,3%	-7,3%	-10,5%	39,7%
Jan-10	0,0%	1375,0%	-31,7%	-37,7%	-95,4%	164,0%	-1,9%	-1,9%	-0,7%	-12,5%
stopa rasta m/m u %										
Jan-08	0,0%	50,0%	-40,9%	-5,7%	-7,9%	50,1%	-0,9%	-0,9%	-1,4%	6,1%
Jan-09	0,0%	0,0%	-27,0%	3,2%	-4,2%	-18,3%	-2,3%	-2,3%	-2,8%	2,8%
Jan-10	1,3%	3,5%	-1,6%	-7,8%	0,0%	2,9%	-2,9%	-2,9%	-3,2%	0,9%

Izvor: CBBiH

3.5. Depoziti

Pozitivni signali rasta ukupnih depozita iz prosinca 2009. godine, već su u siječnju 2010. oslabili. Godišnja stopa rasta ukupni depozita usporila je s 2,1% u prosincu 2009. godine na 0,5% u siječnju 2010. godine. Na ponovni usporavanje rasta ukupnih depozita najveći utjecaj su imali negativan rast depozita opće vlade od 26,8% g/g i negativan rast depozita nefinancijskih poduzeća od 1,7% g/g. Depoziti ova dva sektora čine 46% ukupnih prikupljenih depozita domaćih institucionalnih sektora. S druge strane, depozite stanovništva prati pozitivan trend kretanja, tako da je zabilježena stopa rasta u siječnju 2010. godine bila 12,1% g/g. Depoziti stanovništva u ukupnim depozitima učestvuju sa 47,6%.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća ³	Depoziti opće vlade ⁴	Ostali depoziti ⁵
Stanje na kraju perioda						
2008.	01.	12.105	5.231	3.492	2.957	425
2009.	01.	11.968	5.109	3.787	2.471	600
2010.	01.	12.030	5.725	3.724	1.810	771
Stopa rasta g/g						
2008.	01.	35,6%	25,0%	19,7%	102,8%	16,5%
2009.	01.	-1,1%	-2,3%	8,4%	-16,4%	41,2%
2010.	01.	0,5%	12,1%	-1,7%	-26,8%	28,6%

Izvor: Centralna banka BiH

3.6. Krediti

Smanjena kreditna aktivnost nastavljena je u 2010. godine. Godišnja stopa rasta ukupnih kredita u siječnju 2010. godine iznosila je -3,60%. Ovakav trend kretanja je i očekivan s obzirom na smanjenu gospodarsku aktivnost u BiH. Krediti sektoru stanovništva manji su u odnosu na siječanj 2009. godine za 6,6%, a u odnosu na prosinac iste godine za 6,5%. Negativan trend imaju i krediti nefinancijskim poduzećima, ali sa nešto blažim padom. Godišnja stopa rasta kredita nefinancijskim poduzećima u siječnju 2010. godine bila je -1,1%.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Ostali krediti
Stanje na kraju perioda						
2008.	01.	12.069	5.747	6.029	129	163
2009.	01.	14.535	6.698	7.412	269	156
2010.	01.	14.017	6.258	7.332	324	102
Stopa rasta g/g						
2008.	01.	28,6%	29,9%	26,1%	100,3%	50,1%
2009.	01.	20,4%	16,5%	22,9%	108,7%	-4,0%
2010.	01.	-3,6%	-6,6%	-1,1%	20,5%	-34,8%

Izvor: Centralna banka BiH

³ Prema CB BiH sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna poduzeća, nefinancijska privatna poduzeća i udruženja i neprofitne organizacija.

⁴ Sektor opće vlade čine sve razine vlada u BiH.

⁵ U ostalim depozitima su depoziti nebankarskih financijskih institucija i ostali depoziti.

3.7. Berze u BiH

Poredeći vrijednosti ukupnog prometa na Sarajevskoj i Banjalučkoj berzi u januaru 2010. godine sa vrijednostima u januaru 2009. godine zabilježen je pad od 46,6% i u odnosu na januar 2008. godine 84,2%.

Na SASE je zabilježen pad prometa od 29,8% u odnosu na januar 2009 , i u odnosu januar 2008. godine pad prometa od 69,8%.

Na BLSE je zabilježen pad prometa od 72,4% u odnosu na januar 2009 godine, i u odnosu na januar 2008. Godine 94,5%.

Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Jan-08	28,176,737.00	39,473,773.49	67,650,510.49
Jan-09	12,119,637.49	7,911,939.63	20,031,577.12
Jan-10	8,512,528.83	2,185,883.10	10,698,411.93

U isto vrijeme kapitalizacija u mjesecu januaru 2008., 2009. i 2010. godine je iznosila:

Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Jan-08	14,131,597,678.65	7,293,332,692.00	21,424,930,370.65
Jan-09	7,085,906,575.96	3,559,222,908.48	10,645,129,484.44
Jan-10	7,514,614,488.41	3,695,454,394.22	11,210,068,882.63

Procentualno poredeći vrijednosti kapitalizacije na SASE u januaru 2010. godine sa vrijednostima u januaru 2009. godine zabilježen je rast kapitalizacije od 6,05%, na BLSE rast od 3,8% ili ukupan rast kapitalizacije na obje berze u iznosu od 5,1%.

Poredeći vrijednosti u januaru 2010. godine sa vrijednostima ukupne kapitalizacije u januaru 2008. godine ukupna kapitalizacija bilježi i dalje značajan pad od pad od 47,7%., SASE pad od 46,8% i BLSE pad od 49,3%.

4. VANJSKI SEKTOR

Tokom januara 2010. godine izvoz iz BiH je iznosio 419 miliona KM i u odnosu na januar prošle godine doživio rast od 8,7%. Uvoz BiH za januar 2010. godine iznosio je 719 miliona KM i u poređenju sa istim periodom 2009. godine doživio je pad u iznosu od 12,6%. Rezultat izvoza i uvoza BiH je trgovinski deficit koji je za januar ove godine dostigao vrijednost od 299 miliona KM i u poređenju sa januarom prošle godine manji je za 43,5%.

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za januar 2010. godine vidljivo je da su mineralne tvari gdje su najznačajnija nafta i naftni derivati; mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije mineralne tvari gdje spada električna energija; bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminiј, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u januaru 2010. godine uvezla 101 milion KM nafte i naftnih derivata, u odnosu na isti period prošle godine, ostvaren je pad uvoza ove vrste proizvoda za 2,4%.

Drugo mjesto po vrijednosti uvoza zauzimaju mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u prvom mjesecu 2010. godine iznosio 92 miliona KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz mašina je pao za čak 25,4%, dok u ukupnom uvozu učestvuje sa 14,5%.

Značajan udio u strukturi bosanskohercegovačkog uvoza zauzimaju prehrambene preradevine kojih je januaru 2010. godine uvezeno u iznosu od 84 miliona KM, i u odnosu na januar 2009. godine primjetan je pad od 3,1%

Značaja uvoz ostvaren je u kategoriji hemijskih proizvoda u iznosu od 73 miliona KM i u poređenju sa januarom 2009. godine, primjetan je pad uvoza ove kategorije proizvoda od 5,9%.

Sljedeća značajna uvozna stavka su bazni metali kojih je BiH uvezla u iznosu od 59 miliona KM. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminija. Zbog posljedica ekonomske krize koja se najviše odrazila na metalnu industriju pad uvoza baznih metala se nastavio i u 2010. godini i u odnosu na januar prošle godine doživio je pad za 17,4%.

Na strani izvoza baznih metala situacija se polako popravlja i u januaru 2010. godine izvezeno je 85 miliona KM ove kategorije proizvoda, u odnosu na januar 2009. godine primjetan je blagi ali istovremeno i ohrabrujući rast od 1,6%.

Značajna kategorija izvoza je električna energija koje je BiH izvezla u iznosu od 34 miliona KM. Izvoz električne energije za januar 2010. godine u odnosu na januar prošle godine doživio je blagi pad od 1,6%. Bitno je spomenuti da BiH u spoljnoj trgovini sa električnom energijom ostvaruje suficit, a pored toga BiH je lider u proizvodnji električne energije u poređenju sa zemljama regiona.

Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen namještaj u januaru 2010. godine ostvarila je izvoz od 49 miliona KM. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja je doživio značaja rast od oko 28% Međutim, bitno je spomenuti da industrija proizvodnje namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednom periodu, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH.

u 000 KM	Januar 2009	Januar 2010	Promjena 2009/2008
IZVOZ	385.687	419.359	8,7%
UVOZ	816.255	719.309	-12,6%
TRGOVINSKI DEFICIT	-430.568	-299.950	-43,5%

5. UKUPNE STRANE DIREKTNE INVESTICIJE

(u milionima KM) po kvartalima u 2007. 2008. i 2009. godini iznose:

	K1	K2	K3	K4	Ukupno
2007	183	1337	244	677	2440
2008	86	241	163	87	577
2009	-6	160,8	134,2	188,4	473

Ukupna registrirana strana ulaganja u 2009. godini iznose 473 miliona KM, što procentualno iznosi smanjenje od 18% u odnosu na ukupna ulaganja u 2008 godini. i smanjenje u odnosu na ukupna strana ulaganja u 2007. godini od 80,6%.